

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Cum etiam in appetitu intellectiuo, hoc est, in voluntate rationali hominis,
sint amor, gaudium, ira, delectatio, tristitia, odium, timor, & alij actus ac
affectus similes actibus vndecim passionum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

CAPVT SEXTVM.

Cum etiam in appetitu intellectiuo, hoc est in voluntate rationali hominis, sint Amor, Gaudium, Ira, Delectatio, Tristitia, Odium, Timor, & alij actus, & affectus similes actibus vndecim passionum appetitus sensitiui supra enumeratis, quomodo hi ab illis differunt?

12.

Respondeo similes quidem esse actus irae, amoris, doloris, & alios passionum appetitus sensitiui, actibus voluntatis quoad materiale, & quia saepe circa idem obiectum versantur: differunt tamen, *Primo*, quia affectus voluntatis sunt intrinsecè liberi, & boni vel mali morali bonitate vel malità, actus autem passionum in se non sunt liberi, nec boni vel mali, nisi prout subiacent imperio rationis & voluntatis. Et tunc dicuntur voluntarij, cum vel à voluntate imperantur, vt ab appetitu sensitiuo eliciantur, vel cum non prohibentur tunc, quando prohiberi deberent, vt bene docet S. Thomas.

1.2. q. 24.

a.1.

Secundo differunt, quia passionum actus sunt circa obiectum sensibile tantum, si spectentur iuxta naturam suam: at actus voluntatis etiam circa obiecta spiritualia non sensibilia versantur. Obiectum enim voluntatis est omne bonum secundum se consideratum, proinde tam circa res spirituales & immateriales versari potest, vt & circa sensibiles, quae solae sunt obiectum appetitus sensitiui, & materia circa quam passiones ex natura sua versantur.

Tertio differunt, quia actus voluntatis despotice subunt voluntati eos elicienti: vnde ea nolente statim cessant: Actus vero passionum non obediunt semper appetitu sensitiuo post Adami peccatum, ideo saepe sentimus in nobis inuitis, iram, dolorem, tristitiam, & similes affectus, qui dum homo esset in statu innocentiae paradisiacae, antequam peccasset, non sentiebantur eo inuito.

Quarto, Actus voluntatis per se non alterant corpus, vt actus passionum, ideoque illi non appellantur passiones, vt bene docet S. Thomas.

1.2. q. 22.

a.3.

Quinto, Quia voluntas praeter affectus vndecim similes passionibus vndecim supra enumeratis, habet praeterea, voluntatem simplicem, & intentionem, & fruitionem, & electionem, & consensum, & vsu: ita vt in vtroque appetitu sint septemdecim actus, quibus Valentia vult addi tristitiam communem, vt ait Caietanus.

Val. t. 2. d.

3. q. 11. p. 3.

Cai. 1. 2. q.

46. 47.

48. posita

prope. a.

8. q. 46.

Caietanus.

CAPVT SEPTIMVM.

Possuntne penitus extirpari haec passiones, ne penitus sint in nobis?

Respondeo cum S. Dorotheo. Haud possibile esse, *13.*
omni carere passione: non operari autem illas, *13.*
hoc vtrique non impossibile est. Et vt S. Cyrillus Ale- *1. adu. An-*
xandrinus ait: Fieri non potest, vt instam carni con- *tropom.*
cupiscentiam eradiciemus. Fieri non potest, inquit S. *cap. 1.*
Gregorius Nyssenus, vt in vita materiali, materia *in Beati*
penitus & affectuum expertis vita exigatur. Legislator *mices.*
penitus vacuata affectuum, & impatibilitatem natu-
rae humanae non praescribit. Non enim equi Legislatoris est ea iubere, quae natura non capit, nec admittit. Nam id proinde est, ac si quis aquatilis traducat ad aëriam vitam, aut contra ad aquam deducat ea quae in aëre viuunt: idcirco vt moderati pariter & lenes simus, non vt affectuum prorsus expertes, & à perturbationibus omnino vacui simus, beatificatio nos hortatur. Nam hoc quidem excedit naturam, illud vero virtute conficitur. Ideo S. Hieronymus acriter inuehitur, contra eos qui suadebant, & tanquam possibile docebant *ἐπιπέδω*, hoc est, vt ipse explicat, impatibilitatem, vel imperturbationem, quando nunquam animus vilo perturbationis vitio commouetur; & vt simpliciter dicam (inquit Hieronymus loco citato) *vel saxum*, vel Deus est. Idem docent passim Sancti alij Patres. Tandem idem S. Hieronymus alio in loco: *Impossibile est, perturbationum incitiis carere quempiam*, quas sanctius Graeci *ἡσυχίας*, antepassiones vocant. Et S. Leo, *3. 3. quad.*
inquit, illecebris commoueri, nulli cupiditatibus tranquillari non est istius vitae.

Quin & Plutarchus, *14.*
Rationi, ait, non est constitutum, motiones animi & affectus stirpitibus euellere: neque enim potest, nec opus est, nec expedit: sed terminum quendam & ordinem eis praescribere, moralesq; virtutes constituere, quae quidem sine affectione motuq; non sunt, sed symmetria ipsorum & moderatitas. *1. de vit. mor.*

Idem ibidem: Neque enim qui remulentiam videntur, vinum effundunt, nec affectum qui perturbationes timent, euellunt, sed ei adhibent modum.

Quin & Stoicos (qui contrarium sensisse putantur immerito, vt infra ostendam, agnouisse passionum motus naturae nostrae incitos, ex scriptis eorum ostendit S. Augustinus, & nihil, vel ferè nihil diuersum sensisse à Peripateticis ait. Peripatetici autè de passionibus naturalibus rectam doctrinam tradiderunt, tanquam de ingenitis naturae humanae affectibus, rectà ratione moderandis. *c. 18. num. 172. 173. 174. 1. 9. ciuit. cap. 4.*

Natura nobis inuitis, inquit S. Chrysoftomus, *hom. 6. de ostendit sua, & infirmitates eius superare non possunt* (id est, ne sint in nobis omnino) nec si valde studiose, cupiamus: nec culpamus istud, quia vtrique nihil ladimur, imò inde magis sumus admirabiles. Non enim crimen est mortem timere, imò è contrario, quanta laus est, cum mortem timeas, nihil turpe atque feriale per-